

Redovisning av resebidrag inom teater

Resa till Kerala, Indien 121227-130108

Lotta Lagerström Dyrssen, koreograf

Tack vare resebidraget fick jag möjlighet att tillsammans med Teater Sagohuset, Lund, resa till Indien för gästspel med pjäsen "Vargens Öga" vid den årliga festivalen på Teater Natana Kairali, Irinjalakuda, Kerala. Vi avreste från Kastrup 27/12-2012 och var åter i Sverige 8/1-2013. Våra förberedelser startade dock redan två månader innan avresa, med översättning av vår föreställning till engelska samt repetitioner för att fräscha upp stycket och memorera.

Vi anlände så till Kochi, Kerala, 28/12 och hade två dagar i staden att hämta oss efter resan och möta alla nya intryck. 30/12 reste vi till Irinjalakuda och dagen efter träffade vi teaterchefen, Mr Venu. Han är expert på de olika teater- och dansformer som finns i Kerala. Teater Natana Kairali har till huvuduppgift att bevara dessa uttryck till eftervärlden; de anses vara heliga och står på UNESCOs världsarvslista. Tidigare har många av dem bara varit tillgängliga i templen för brahminerna att ta del av.

Vi blev visade Natana Kairalis heliga scen där vi skulle spela vår föreställning. Min uppgift var att finna smidiga lösningar på de olika scenerna i detta högst speciella rum (som var både "ute och inne") samt se till att koreografin gick att genomföra. Vi hade ett par dagar på oss att modifiera föreställningen och lägga om scenerierna till de tämligen annorlunda omständigheterna som gällde.

På eftermiddagen den 2/1 var det vår tur att framträda. Då framförde vi vår föreställning "Vargens Öga". Publiken bestod både av vuxna och barn, och det var roligt att se hur fint pjäsen kommunicerade och att den gick att anpassa till det nya scenrummet. Den enkelhet som kom naturligt av de begränsade belysningsmöjligheterna samt den sparsamma scenografi vi använde var välgörande för stycket – i mina ögon bättre än i vår originalversion!

På kvällarna fick vi se föreställningar i den traditionella teaterformen "kutiyattam" vilket var fantastiskt spännande. Spelstilen är extremt formaliserad och rituell. Med för oss ovanliga uttryckssätt gjordes långa berättelser levande. Ögon och ögonbryn ges stort fokus, händerna har sitt eget språk med sk. mudras. Vi fick veta att det tar minst 10 år att bli en fullfjädrad kutiyattam-artist. Det är fullt begripligt, för den precision i uttryck som visades var helt enastående.

Vi fick i övrigt under dessa dagar även en arbetsdemonstration av studenterna i "Navarasa" - 9 ursprungliga känslö-energier som man laborerar med inom Kutiyattamteater och som aktören ska kunna växla mellan helt obehindrat med totalt uttryck och extrem närvaro. Vi blev även själva inbjudna att delta i en workshop i några av kutiyattams grunder. Vi fick pröva handrörelser, ögonbrynsveckningar och ögats rullningar och rörelse mm.

Den 3/1 var det dags att spela "Vargen" på en helt annan arena. Vi hade blivit

inbjudna att spela på en skola/hem för barn och ungdomar med olika funktionshinder. Kerala är en riktig smältdegel för en mängd olika trosuppfattningar som enkelt samexisterar, och denna skola var i katolsk regi. Föreståndarna var oerhört vänliga nunnor som med glatt humör ledde verksamheten. Vi skulle uppträda på förmiddagen och anlände tidigt på morgonen för att repa på plats och ställa i ordning lokalen. Priorinnan upplyste oss om att vi skulle ha en publik på en 200 barn, varav många hade svårt att röra sig. Vi hade aldrig spelat föreställningen för så många, och en del lösningar fick snabbt göras för att anpassa oss efter detta eftersom pjäsen i våra tidigare varianter bygggt på att en mindre publik kunde flyttas från en plats till en annan... Det blev en helt annan föreställning än den vi spelat dagen innan! Det var väldigt roligt. Aldrig har väl dansavsnitten mötts av en sådan ohejdad förtjusning! Det värmer ett koreografhjärta...

Margareta Larsson, Tina Quartey och jag - med översättningshjälp av en begåvad teaterstudent - ledde 3 workshops i sagogestaltning för olika grupper med barn, alla med funktionsnedsättning av olika slag. Något som slog mig som en högst markant skillnad mellan dessa barn och de barn vi arbetar med hemma i Sverige på samma premisser var hur väldigt harmoniska barnen i Indien var. De hade en helt annan förmåga att vila i stunden och blev inte så rastlösa som de Svenska barnen. I Sverige blir barnen otåliga efter max 40 min, här kunde de sitta fokuserade, vakna och glada i flera timmar i sträck utan att bli trötta, bråka med varann eller uttrycka behov av mera stimulans. De var lätta att möta och kommunicera med, trots språkbarriären. Vi hade väldigt roligt! Det Indiska samhället bejakar andra värden än det västerländska. Upplevelsen av barnen stärker min övertygelse om vikten av mindfulness och hur viktigt det är med ett meditativt sammanhang, att mötas av människor som vilar i själen. Det föder glädje och centrering helt av sig själv. Jag tror inte ett enda barn vi mötte hade någon ADHD-diagnos, jag undrar om den finns i Indien över huvud taget? Detta vill jag gärna utforska mer ingående, för det kan vara en ögonöppnare för många, tror jag.

Utöver allt detta blev det också möjlighet att ta del av artister från andra länder. En Japansk ung kvinna höll en liten konsert i sakuhachi-flöjt. Mycket vackert! Värdefullt för mig var också demonstrationen av dansformen Mohiniyattam som Nirmala Panikers elever utförde. Mrs Paniker är hustru till Mr Venu. Den kvinnliga dans- och teatertraditionen ligger henne varmt om hjärtat. Mohiniyattam är en väldigt feminin, mjuk och vacker dansform som ska efterlikna Keralas böljande natur, vågspel, risfält, strandlinje... Det var inspirerande och kändes nytt för mig, trots att jag sett en del Indisk dans tidigare (Odissi och Bahrat Natyam).

En mäktig upplevelse hade jag då jag på egen hand en ledig eftermiddag begav mig till det stora Krishnatemplet Guruvayur, ett par timmars bilresa från Irinjalakuda. Där fick jag bevittna en ritual med elefanter och väldigt speciell musik som helt tog andan ur mig. Den lever starkt kvar i mig!

Sammanfattning:

En oerhört intensiv, spännande och stimulerande resa! Det tog många dagar att landa efter hemkomsten och ännu fler att smälta alla intryck – jag tror jag fortfarande håller på! Jag älskar att resa och lära mig mer om alla miljarder uttryck och kommunikationsvägar som teater, dans och musik ger oss. Ofta kommer impulser och inspiration långt efter på sätt som inte går att förutse. Det är ett ovärderligt sätt att komma närmare andra människor och kulturer. Jag är väldigt, väldigt tacksam över möjligheten!

Ekonomi

Erhållet resestipendium 15.000 SEK